

ВАРАВВА Олекса Петрович (псевд. — О. Кобець; 29. 03. 1882, м. Канів Київ. губ., нині Черкас. обл. — 05. 09. 1967, м. Буффало, шт. Нью-Йорк, США) — письменник, журналіст, перекладач. Батько [Олександера](#), брат [Григорія Варавви](#). Учасник 1-ї світової війни. Повний Георгіїв. кавалер. Навч. у Кооп. інституті (Київ, від 1919). Засн. з братом щотижн. г. «Каневская неделя» (1913). Дебютував зб. «Ряст» (Канів, 1913; худож. оформлення — Г. Варавви). Друкував оповідання й вірші в г. «Рада», ж. «Літературно-науковий вісник», «Дзвін». Під час перебування у таборі укр. полонених Союзу визволення України (м. Фрайштадт, Австрія) проводив культ.-осв. роботу; друкувався у г. «Вісник Союзу визволення України», альманасі «Розвага»; видав цикл віршів «3 великих днів» (Відень, 1917), зб. «Під небом чужим» (Л.; К., 1919), «драм. картини визволення України» «В Тарасову ніч» (К., 1918; інсценіз. полоненими-фрайштадтцями, за часів Директорії — Театром М. Садовського у Києві). У 20-х рр. — засн. і відп. ред. ж. «Нова Громада», 1928–30 — гол. літ. ред. Всеукр. фотокіноуправління (Одеса). Автор

кіносценаріїв «Люлі, люлі, дитино!» (Б. м., 1933), «Червона хустина» (за однойм. оповіданням А. Головка). Переклав на укр. мову низку творів Л. Толстого, Ж. Верна, М. Горького, М. Островського. У романі «Записки полоненого» (1931, конфіск. владою; опубл. — Мюнхен, 1959; К., 1993) відтворено табірну дійсність та боротьбу за укр. державність. Під час 2-ї світової війни — у Харкові: співроб. г. «Нова Україна», друкував антитоталітарні поезії, культивував реліг. і шевченків. мотиви. Перебував у нім. таборах переміщ. осіб. 1944 із родиною емігрував до Німеччини, 1950 — до США, де частково видав «Записки письменника» — белетризовані спогади про діячів «Розстріляного відродження», читанку для дітей «Сходить сонце» (Буффало, 1960). У школі-гімназії Канева 1998 відкрито Музей братів Г. та О. Варавв.

Основні твори

Снігурі. Х., 1927; Борис Малярчук. Х., 1928; Сходить сонце: Оповідання. Нью-Йорк, 1961; Ряст: Вірші для дітей. Чк., 1993; Коли задзвонить великий дзвін. Чк., 1993; В приволлі. Канів, 1994.

Рекомендована література

1. Шевчук В. Про Олексу Варавву та його літературну містифікацію // УМЛШ. 1991. № 12;
2. Іщенко М. «Нас чекає волі рай» // Вісті з України. 1993, 11 листоп.;
3. Чередниченко Д. Що записано в душі // Неопалима купина. 1995. № 3–4;
4. Максимов І. Сходінки Олекси Варавви-Кобця // Дзвін. 1996. № 9;
5. Погребенник Я. В. Буряне поліття 1914–1920 років: Ліро-трагедійне двоголосся (на матеріалі творчості О. Кобця і Б. Лепкого). К., 2000.

[Я. В. Хижун](#)

Бібліографічний опис:

Варавва Олекса Петрович / Я. В. Хижун // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33125>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).